

SANA (HN)-07

West Bengal State University
B.A./B.Sc./B. Com. (Honours, Major, General) Examinations, 2015

PART - III
SANSKRIT — HONOURS
PAPER - VII

Duration : 4 Hours]

[Maximum Marks : 100

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.
The figures in the margin indicate full marks.

UNIT - I

Marks - 60

1. अधस्तनेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2 × 13 = 26
- क) प्रतिपदव्यावृत्तिपूर्वकं सामान्यलक्षणं विशद्यताम् । सामान्यं कति विधम् ? सामान्यस्वीकारे का युक्तिः ? 7 + 3 + 3
- ख) को नाम विशेषः ? स कुत्र वर्तते ? सामान्यविशेषयोर्भेदो निरूपणीयः । 5 + 2 + 6
- ग) व्याप्तिलक्षणं सोदाहरणं प्रतिपाद्यताम् । अनुमितौ तस्य क उपयोगः ? 8 + 5
- घ) कस्तावत् लौकिकसन्निकर्षः ? तस्य भेदाः सोदाहरणं प्रतिपादनीयाः । शाब्दप्रत्यक्षे कः सन्निकर्षः ? 2 + 8 + 3

SUB-B.A. (HN)-SANA-12099

[Turn over

2. अधस्तनेषु प्रश्नद्वयं समाधीयताम् — 2 × 12 = 24
- क) अधोलिखितेषु युगलद्वयस्य भेदः प्रदर्शनीयः — 2 × 6 = 12
- i) अन्योन्याभावः अत्यन्ताभावश्च ।
- ii) अव्याप्तिः अतिव्याप्तिश्च ।
- iii) निर्विकल्पकप्रत्यक्षं सविकल्पकप्रत्यक्षं च ।
- iv) स्वार्थानुमानं परार्थानुमानञ्च ।
- ख) निम्नलिखितेषु द्वयोः व्याख्या कार्या — 2 × 6 = 12
- i) तत्र गन्धवती पृथिवी ।
- ii) आसवाक्यं शब्दः ।
- iii) लिङ्गं त्रिविधम् ।
- iv) ज्ञानाधिकरणमात्मा ।
- ग) अधोलिखितेषु अनुमानेषु द्वयोः हेत्वाभासनिरूपणं कार्यम् — 2 × 6 = 12
- i) शब्दो नित्यः शब्दत्वात् ।
- ii) घटोऽभिधेयः प्रमेयत्वात् ।
- iii) गगनारविन्दं सुरभि अरविन्दत्वात् ।
- iv) सर्वम् अनित्यं प्रमेयत्वात् ।
3. अधस्तनेषु किमपि द्वयं विशद्यताम् — 2 × 5 = 10
- i) तेजः ii) मनः
- iii) पक्षः iv) विपर्ययः ।

UNIT - II

Marks - 40

$2 \times 12 = 24$

$2 \times 6 = 12$

$2 \times 6 = 12$

$2 \times 6 = 12$

$2 \times 5 = 10$

4. Answer any one of the following questions :

1 × 12 = 12

- Discuss the Sāṃkhya theory of सत्कार्यवाद ।
- Describe ईश्वर as reflected in Nyāya Philosophy.
- Define विवर्तवाद according to शङ्कराचार्य ।

5. Write short notes on any two of the following :

2 × 6 = 12

अष्टाङ्गयोगः, परमाणुकारणवादः, वैभाषिकसम्प्रदायः, चार्वाकमते आत्मा ।

6. Answer any eight of the following questions :

8 × 2 = 16

- What is the other name of the Yogācāra school of Philosophy ?
- What is पुद्गल ?
- Name two works of वाचस्पति मिश्र ।
- What is श्रीभाष्य ? Who wrote it ?
- What do Advaitins mean by अविद्या ?
- How many pramāṇas are admitted by Bhaṭṭa Mimāṃsakas ? What are they ?
- What is योग as advocated by Patañjali ?
- Write four anubandhas.
- What is triratna in Jainism ?
- Name theistic schools of Philosophy. Why are they so called ?